

ФІЗИЧНЕ ВИХОВАННЯ АРАБСЬКИХ СТУДЕНТІВ

Т.В. Бондаренко, Т.О. Шандренко

Харківська національна академія міського господарства

Харківський державний медичний університет

Актуальність. Однією з характерних особливостей сучасного суспільства є розширення міжнародного співробітництва країн у галузях культури, науки, освіти та ін.

Вченими встановлено, що якісний стан населення щодо фізичного, психічного й морального здоров'я, інтелектуального потенціалу, духовності й соціального розвитку в значній мірі обумовлені саме цивілізаційними особливостями й соціально-економічними характеристиками окремих країн [4, с. 326]. Для запобігання можливих невідповідностей, протиріч і навіть конфліктів у процесі комунікації громадян, що належать до різних цивілізацій, доцільно своєчасно вивчати особливості традицій, зокрема Заходу і Сходу. На наш погляд, застосування культурно-історичного підходу до змісту дисципліни «Фізичне виховання» є дуже актуальним і перспективним на сучасному етапі розбудови системи національної освіти.

Територіально Україна розташована на межі двох цивілізацій — західної та східної. Протягом багатьох віків українські землі були то своєрідним щитом для Європи від навали азіатів-кочівників, то мостом-перехрестям по якому пересувалися великі потоки людей, товарів, культур із Заходу на Схід і навпаки. Це призвело до метисації корінного населення й появи у цьому регіоні багаточисельних сумішей расових типів. Може саме тому наша держава є дуже толерантною до усіх іноземних громадян, у тому числі з країн Сходу.

Суміші генотипів і культур різних цивілізацій вплинули як на зовнішність, так і на темперамент, спосіб життя, соціальні, етичні й духовні цінності, світогляд українського народу. Мабуть це є однією з причин того, що далеко не усе західне приживається на нашому ґрунті, а цікавість до усього східного поширюється. Особливо це стосується харківського регіону, давні традиції сходознавства у якому вченим добре відомі.

У Харкові, найбільшому в Україні студентському місті, протягом багатьох років навчається велика кількість студентів, що є вихідцями зі Сходу, зокрема з арабських країн. Найбільша кількість арабських студентів навчається у вузах медичного й фармацевтичного профілів.

Оскільки надання освітніх послуг постійно поширюється, то зростають вимоги до їхньої якості. Освітянам добре відомо, що якість навчання, у першу чергу, залежить від індивіду-

альних особливостей тих, хто навчається. Тому актуальність вивчення рівня й особливостей довузівської підготовки студентів-іноземців є незаперечною.

Мета роботи. Метою даної роботи є вивчення рівня фізкультурно-спортивної активності арабських студентів.

Методи дослідження. У роботі використовувалися такі методи: теоретичний аналіз і узагальнення літературних даних, порівняльний аналіз, соціологічне опитування.

Результати дослідження та їх обговорення. Аналіз літератури показав, що східний напрямок педагогічних досліджень, зокрема у сфері фізичного виховання, освітянами майже не вивчається. На нашу думку, це не є виправдано, оскільки в останні роки досить значна кількість українських юнаків приймає участь у різноманітних військових акціях на території країн Сходу. Вони отримують базову фізичну підготовку саме у шкільні роки. Тому вчителі повинні самі знати і повідомляти дітям про основні труднощі і ускладнення, що можуть виникати із здоров'ям людини у країнах Сходу, у тих, хто має слабкий рівень фізичного стану. Складнощі пов'язані, у першу чергу, з перебуванням у зовсім іншому культурному середовищі, кліматичних умовах. Спортсменам відомо, що тривале перебування у середовищі високих температур, та ще й виконання значної фізичної роботи потребують не тільки акліматизації, а й спеціальної підготовки. Це також обумовлює ретельне вивчення особливостей фізичного стану юнаків — вихідців з арабських країн.

В літературі зустрічаються окремі відомості про стан фізичного виховання у країнах арабського Сходу [5]. А.І. Рудик, В.І. Лозовий та ін. встановили, що обов'язкові уроки фізичної культури на усіх ступенях шкільної освіти існують у деяких школах Лівії. Система освіти у арабських країнах запозичена від колишніх метрополій — Франції, Великої Британії. У деяких країнах використовуються американська та німецька системи освіти. Тому й система оцінювання успішності навчання абітурієнтів, що вступають у вузи України, є різною.

Дослідники звертають увагу на високий рівень зацікавленості (70—80 %) щодо фізкультурно-спортивної діяльності арабських студентів 1—3 курсів медичного вузу міста Запоріжжя.

Відомо, що арабські країни мають спільне історичне минуле і являють собою досить гомогенний простір щодо цивілізації й культури. Однак цей великий регіон, до складу якого входять 21 країна разом з Палестинською автономією, є зовсім не однорідним за такими показниками, як географічне розташування, рівень життя, модель системи освіти та ін. Згідно даним ЮНЕСКО, рівень освіти в країнах арабського Сходу є невисоким. А у деяких країнах рівень неграмотності населення досягає навіть 80—86 %. Починаючи з 90-х років ХХ ст. рівень неграмотності у цьому регіоні почав стабілізуватися й має тенденцію до зниження [3].

Результати дисертаційних робіт у галузі фізичного виховання, автори яких є вихідцями з арабських країн, свідчать про незадовільний стан організації фізичного виховання у школах і вузах цього регіону. Хоча дана дисципліна є у розкладі навчальних занять, їхнє відвідування майже скрізь не є обов'язковим. Викладачів-фахівців не достатньо, спортивних споруд теж не вистачає. Фізичне виховання молоді в основному організовано за принципом самоврядування [1, 6].

Виходячи з мети роботи, нами було обстежено 20 студентів-чоловіків, що є вихідцями з арабських країн. Вони навчаються на 1—3 курсах медичного університету м. Харкова. Середній вік обстежених — $21,0 \pm 4$, 5 роки. Усі відвідують навчальні заняття з фізичного виховання згідно з вимогами базової навчальної програми для вузів України.

Оскільки вища освіта у цих країнах, а тим паче за кордоном, є мало доступною, ми припускаємо, що соціальний статус і матеріальний стан обстежених студентів є досить високим.

Місце фізичної культури у шкільній освіті ми вивчали методом анкетування. Після обробки й аналізу отриманих результатів було встановлено таке: хоча студенти належать до різних країн, у шкільному розкладі дисципліна «фізична культура» була у 100 % опитаних. Теоретичний матеріал викладався у 40 % випадків. Кратність і тривалість уроків була різною — від одного до трьох разів на тиждень по 45—90 хвилин. Екзамен з даної дисципліни у школі склали 55 % респондентів. У сертифікаті-атестаті оцінка за успішність поставлена за різними шкалами оцінювання, залік мають 45 % опитаних.

Аналіз ставлення до фізкультурно-спортивної діяльності свідчить, що під час навчання у школі усі обстежені студенти самостійно займалися фізичними вправами і спортом протягом 1—10 років. З них приймали участь у змаганнях 80 % респондентів, 90 % хлопців з усіх обстежених полюбили змагатися, а 85 % охоче дивляться змагання. Продовжують займатися фізичними

вправами у вільний час 70 %, віддають перевагу активному способу життя 75 % студентів. А 65 % респондентів повідомили, що їхні батьки займалися фізичними вправами й спортом.

Таким чином, результати нашого соціологічного дослідження збігаються з теоретичними даними й окремими даними інших авторів. Розбіжність у системі освіти й оцінювання не дають змоги порівняти успішність з фізичної культури за оцінками, що є у сертифікатах-атестатах про середню освіту.

Встановлено, що обстежені студенти мали високий рівень фізкультурно-спортивної активності у шкільні роки. Він залишився також високим і у студентському віці. Спортивні риси характеру притаманні 80 % — 90 % юнаків з арабських країн. Як переважна більшість батьків опитаних студентів, так і вони самі ведуть активний спосіб життя.

Висновки. Переважній більшості студентів, що є вихідцями з арабських країн і навчаються у вузах України, притаманне позитивне ставлення до фізкультурно-спортивної діяльності, що реалізується завдяки особистій активності.

Наведені дані доцільно враховувати викладачам фізичного виховання вузів, що працюють з іноземними студентами, особливо для організації позанавчальної роботи. При розробці робочої програми з фізичного виховання для іноземних студентів із країн Сходу викладачам треба вивчати етнокультурні традиції способу життя представників цього регіону. Найбільш доцільним є культурно-історичний підхід до цих питань.

Саме у такому напрямку й налаштовані працювати у подальшому автори даного дослідження.

Література

1. Аль Шаар Амер Алі. Обґрунтування шляхів вдосконалення керування фізичною культурою та спортом в Йорданії: Авт. дис. — К., 1998. — 18 с.
2. Васильев Л.С. История Востока. — М., 1998. — Т. 1.
3. Дженауи А. Образование в арабских странах // Перспективы. — 1992. — № 1/2. — С. 64—85.
4. Диалог и взаимодействие цивилизаций Востока и Запада: альтернативы на XXI век // Матер. IV Международной Кондратьевской конф. — М., 2001. — 616 с.
5. Рудик А.И., Лозовой В.И., Лутай Файсал Аль Мохаммед, Михалюк Е.Л. Физическая культура и спорт в системе школьного образования арабских стран (обзор) // Здоровье и образование: проблемы и перспективы: Матер. Всеукр. научно-мет. конф. — Донецк, 2000. — С. 212—215.
6. Хамди Мохаммед Социально-педагогические предпосылки развития физической культуры и спорта в Алжирской Народной Демократической Республике: Авт. дис. — М., 1985. — 18 с.